

Adatbiztonság, adatvédelem

Hash algoritmusok és Hamming
kódok

Hash algoritmusok működése

- Bemenet: végtelen hosszú adat.
- Kimenet: fix hosszúságú adat.
- A képzési eljárás egyirányú, a tényleges adat nem nyerhető ki az ellenőrző összegből.
- Egy ellenőrző összeg több adatcsomaghoz is tartozhat.

Példa egy egyszerű algoritmusra

- Bemenet: 3 bites bináris szám
- Kimenet: egyesek száma a kódban + 1 bit, ha páros a szám 0-> párosnak tekintett.
- 3 bitet használunk fel erre

Bemenet	Hash bitek	Végeredmény
000	001	000 001
001	010	001 010
010	011	010 011
011	100	011 100
100	011	100 011
101	100	101 100
110	101	110 101
111	110	111 110

Példa egy egyszerű algoritmusra

- Lényeg az lenne, hogy egyedi, nem ismétlődő kimenetet kapjunk
- A legtöbb hash függvény nem lineáris matematikai függvényeket alkalmaz.
- Ezáltal minimalizáljuk az ütközések lehetőségét.

Példa egy jobb, nem lineáris Hash függvényre

```
int h(int x) {  
    return x % 16;  
}
```

- ➡ A % jel a maradékos osztás
- ➡ A 16 pedig 16 elem megkülönböztetését teszi lehetővé.
- ➡ Tehát ha 128 különböző elemet akarunk, akkor a moduló szám 128

Példa egy jobb, nem lineáris Hash függvényre

- Tehát 32 bites hash esetén a moduló szám: $2^{32} - 1$;
- Jó eredményeket ad a módszer, viszont kriptográfiailag nem éppen jó
- Viszont arra jó, hogy egyedi sorszámmal illesszünk egy adatot.

Hash algoritmusok használata (Példák)

- Adatok épségének ellenőrzése
 - Adat és hozzá tartozó hash közzététele, letöltés után adaton hash számítás, majd a letöltött hash és a számított hash összevetése.
 - Torrent protokoll beépítetten tartalmazza
- Programozási környezetben objektumok egyezésének összehasonlításának egyik módszere. Pl: .NET és C#

Hash algoritmusok használata (Példák)

➤ Fájlok aláírása

- Leginkább futtatható fájlok esetén használják más titkosítási technológiákkal együtt
- Aláírt .exe és .dll fájlról meg tudja mondani a rendszer, hogy az előállítása óta megsérült - e, vagy módosította - e egy vírus.
(.NET exe file-ok, strong namekey technológia)
- Kevés az ilyen .exe és .dll

Hash algoritmusok használata (Példák)

- BitCoin tranzakciókban tranzakció lebonyolításakor a tranzakció eredetiségének ellenőrzésére szolgál.
- Manapság nincs olyan digitális átviteli rendszer, ami nem használna valamilyen hash algoritmust.
- De nem csak ilyen célokra használhatóak...

Hash algoritmusok használata (Példák)

- Jelszavak titkosítására
 - Regisztrációkor:
 - Jelszó hash eltárolása adatbázisban
 - Belépéskor:
 - Beírt jelszó hash kiszámítása, majd összehasonlítás adatbázisban tárolt hash-el.
 - Ha a 2 megegyezik, akkor minden ok, ellenkező esetben hiba.

Hash algoritmusok használata (Példák)

- HashMap tároló osztályok -> C# és Java esetén Dictionary típus
- Lényegében nem int típussal indexelt tömb. A tömb bármilyen típussal indexelhető, egyfajta összerendelési táblázat.
- Az index típushoz hash számítás, ami meghatározza a helyzetet egy fix méretű tömbben.
- A tömb mérete belsőleg prím számok szerint növekszik:
1, 2, 5, 7, 9, stb...

Hash algoritmusok használata összefoglalva

- Adatátvitel esetén integritás tesztelésre
 - Ma már leginkább protokollsinten, de ettől függetlenül is alkalmazható
- Beléptető rendszerekben biztonságos jelszó tárolásra alkalmazhatóak.

Miért kell titkosan tárolni a jelszavakat?

- Sok esetben bebizonyosodott, hogy egy védelem nem védelem...
- Az adatbázis rendszerek titkosítása feltörhető.
- Emberi természetből adódóan általában egy jelszót használunk mindenhol, vagy az „egy jelszó” véges számú permutációját.

Sony Incidens PS Network, 2011

- A történelem eddigi legnagyobb jelszó kiszivárogtatása.
- 77 millió felhasználó jelszava és 12 000 bankkártya összes adata került ki a nagyvilágba.
- A felhasználók jelszavai egyszerű szöveggként voltak tárolva.
- Teljesen újra kellett írni a PS Network kódját, a rendszer több, mint egy hónapig nem üzemelt.

Sony Incidens PS Network, 2011

- Ez a „kis” baklövés a Sony-nak nagyjából 171 millió dollár (jelenlegi árfolyamon: 48.128 milliárd forint) veszteséget okozott.
- Eset tanulsága felhasználói szempontból:
 - Bankkártya adatok ne legyenek mentve
 - Több jelszó használata

Pepsi promóciós incidens, 2012

- Nem kell külföldre menni rossz példákért (sajnos)
- 2012-ben 50 ezer felhasználó jelszavát és e-mail címét szivárogtatta ki egy török hacker csapat.
- A jelszavak szintén nem hash formában voltak tárolva.

Hash algoritmusok problémái

➤ Sebesség

- Minél komplexebb a funkció, annál lassabb lesz az algoritmus.

➤ Átfedések

- Több bemeneti adatnak is lehet azonos a hash-e, definícióból adódóan.
- Cél: minimalizálni ennek az esélyét.
Kézenfekvő eszköz a kimeneti bitek számának növelése.

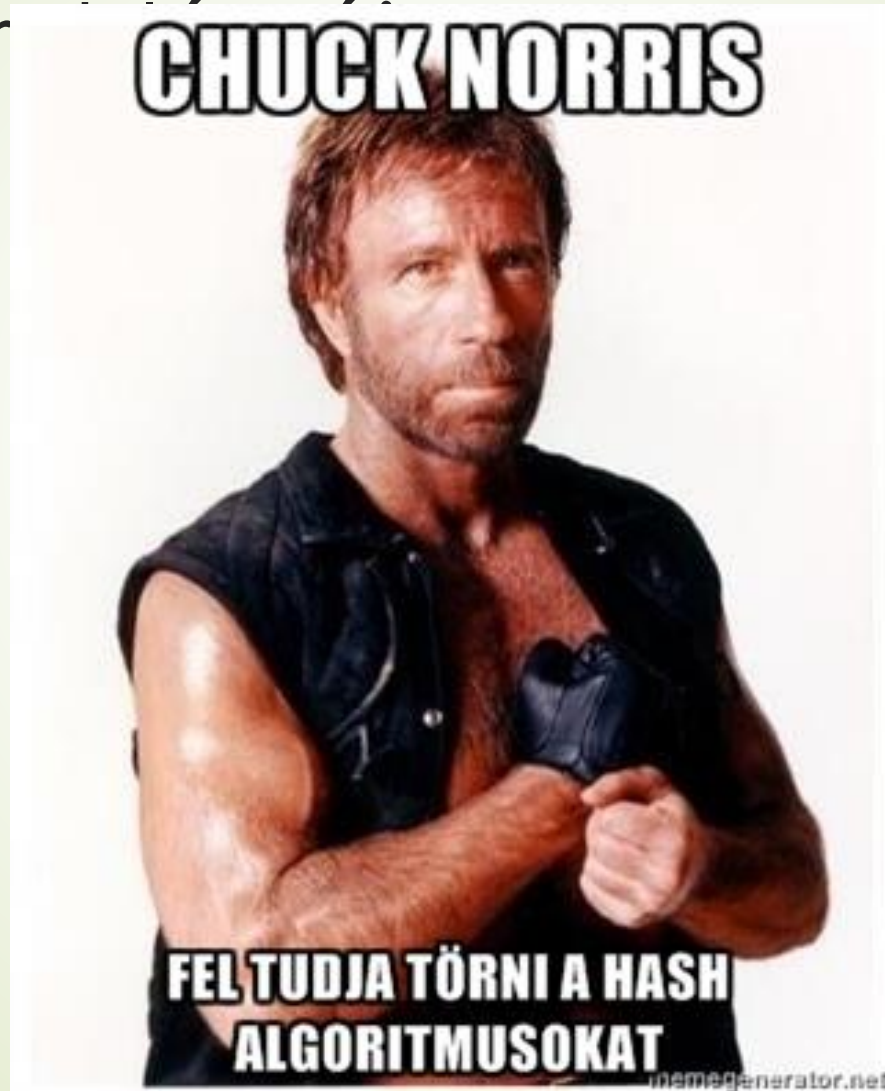

Hash algoritmusok problémái

- Idővel minden algoritmus elavul, hiszen egyre gyorsabbak a gépek
- Gyorsabb gépekkel könnyebb megtalálni azokat a bemeneti kombinációkat, amelyek ugyanazt a kimenetet produkálják.
- Ha ez nem lenne elég, van egy ennél sokkal komolyabb gond is...

Hash algoritmusok

pr

Hash algoritmusok

- Kb. annyi van, mint égen a csillag.
- Három darab algoritmusról lesz ma szó:
 - CRC család, ebből a CRC32-ről beszélünk ma
 - MD5
 - SHA család

CRC-32

- A CRC hash algoritmusok családjának 32 bites változata.
- Őse, a CRC-8 története 1961-ig nyúlik vissza.
- Ezen algoritmusok azért jók, mivel könnyű őket hardveresen és szoftveresen is implementálni.
- Feltalálója W. Wesley Peterson.
- A CRC32 1975-ben jelent meg.

CRC-32

- Elsősorban átviteli hibák detektálására használják.
- Más célokra a kevés bitszám miatt nem alkalmas.
- Számos helyen alkalmazott:
 - Ethernet, SATA, MPEG2, ZIP, GZIP, PNG, stb...
- Elődei és utódai még több helyen vannak alkalmazva.

CRC32 működése

- Biteltolások és XOR műveletek sorozatával dolgozik.
- Fontos eleme az alapszám, amely mindig egy bittel hosszabb, mint az algoritmus bitjeinek száma.
- Algoritmusonként eltér, kiválasztásánál fontos tényező az adatcsomagok mérete, hogy minimalizálják a hibákat.
- Az alapszám és az adaton elvégzett műveletek sorozataként áll elő a hash kód.

Egy C++ CRC-32 implementáció

```
■ //összesen 17 sor ☺  
■ unsigned int CRC32_function(const unsigned char *buf, unsigned long len)  
■ {  
■     unsigned long crc_table[256];  
■     unsigned long crc;  
■     for (int i = 0; i < 256; i++) {  
■         crc = i;  
■         for (int j = 0; j < 8; j++) {  
■             crc = crc & 1 ? (crc >> 1) ^ 0xEDB88320UL : crc >> 1;  
■         }  
■         crc_table[i] = crc;  
■     }  
■     crc = 0xFFFFFFFFUL;  
■     while (len--) {  
■         crc = crc_table[(crc ^ *buf++) & 0xFF] ^ (crc >> 8);  
■     }  
■     return crc ^ 0xFFFFFFFFUL;  
■ }
```


MD5

- RFC 1321
- 1991-től
- 2008 óta titkosítási célokra nem ajánlott, mivel több súlyos hibát találtak benne.
- 128 bites hash = 16 byte
- Általában 32db hexa karakterként kifejezve

Az MD5 működése

- Első lépésben bemeneti adat 512 bites blokkokra bontása
- Amennyiben az adat nem osztható 512-vel, akkor kiegészíti a végét 0-val.
 - Utolsó 64 bit, ha lehetősége van rá, a bemeneti adat bitjeinek száma előjel nélküli egész számként.
- Fő algoritmus: 128 biten dolgozik 4x32 bit formában.

Az MD5 működése

- 4db 32 bites szám (A, B, C, D) előre meghatározott konstansról indul.
- Az adat feldolgozása 512 bites blokkokban történik, ami tovább van bontva 32 bitre.
- A feldolgozott adat módosítja a 4db 32 bites szám értékét.
- 4db módosító függvényt használt, amelyek 128 bit feldolgozása után váltakoznak.

Az MD5 működése

➤ Módosító függvények:

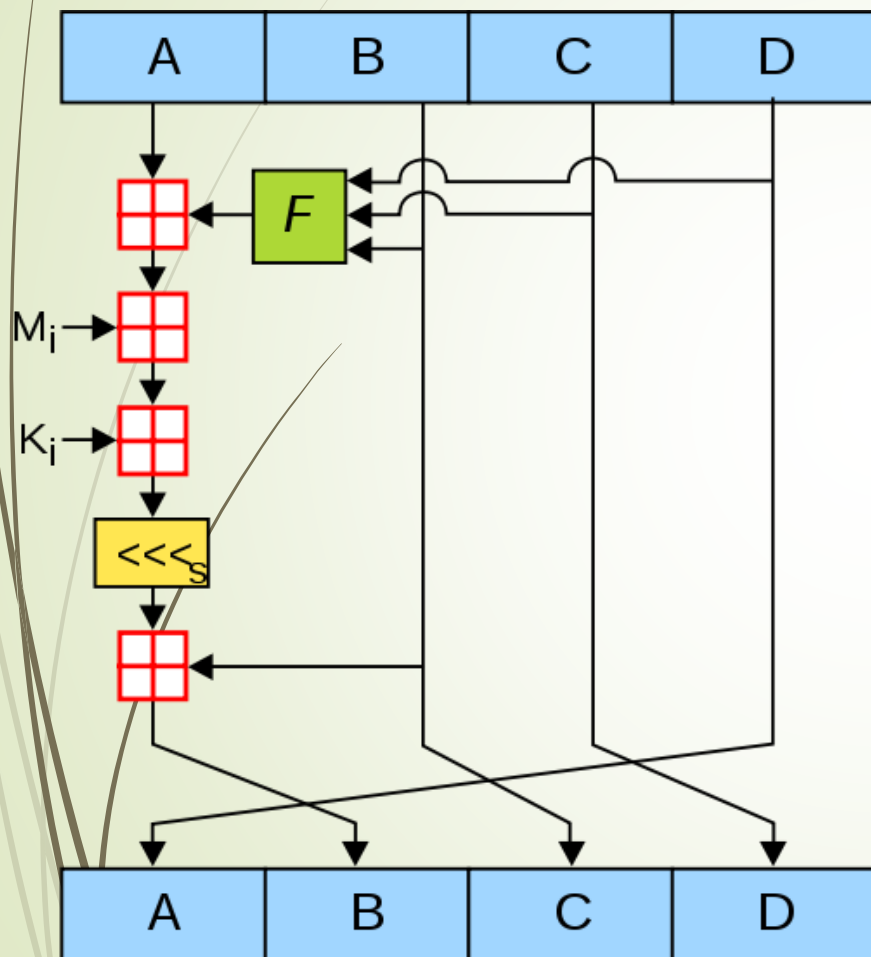
$$F(X, Y, Z) = (X \wedge Y) \vee (\neg X \wedge Z)$$

$$G(X, Y, Z) = (X \wedge Z) \vee (Y \wedge \neg Z)$$

$$H(X, Y, Z) = X \oplus Y \oplus Z$$

$$I(X, Y, Z) = Y \oplus (X \vee \neg Z)$$

Az MD5 működése

M_i : Adat 32 bitje

K_i : Konstans, ami a következő formában áll elő:

for i **from** 0 **to** 63

$k[i] := \text{floor}(\text{abs}(\sin(i + 1)) \times (2^{\text{pow } 32}))$ **end for**

$\ll s$: biteltolás balra s bittel. S értéke körönként változik

Egy 512 bites blokk feldolgozása 16 ilyen körből áll.

MD5 „feltörése”

- MD5 esetén ez 2008-ban sikerült.
- 128 bit esetén 2^{128} egyedi hash készíthető.
- Ez jó közelítéssel: $3,402 \times 10^{38}$
- A bolygó teljes levegőjében nincs annyi molekula, mint amennyinek egyedi MD5 hash-t tudnánk adni.

Felmerülhet a kérdés...

MD5 „feltörése”

- Valószínűség számítás alapján 2 bemeneti kód azonos hash kimenetének az esélye $2^{n/2}$, ha mindkét bemenet egyforma esélyekkel indul.
- 128 bit esetén tehát legalább 2^{64} bemeneti kódot kell átnéznünk, hogy legyen legalább 2 olyan bemenetem, ami azonos kimenetet produkál.

Minimum mennyiségű hash, 2 azonos bemenet találásához

Bitek	Lehetséges kimenetek száma	Kívánt valószínűség a 2 bemenet egyezésére									
		10^{-18}	10^{-15}	10^{-12}	10^{-9}	10^{-6}	0.1%	1%	25%	50%	75%
16	6.6×10^4	2	2	2	2	2	11	36	1.9×10^2	3.0×10^2	4.3×10^2
32	4.3×10^9	2	2	2	2.9	93	2.9×10^3	9.3×10^3	5.0×10^4	7.7×10^4	1.1×10^5
64	1.8×10^{19}	6.1	1.9×10^2	6.1×10^3	1.9×10^5	6.1×10^6	1.9×10^8	6.1×10^8	3.3×10^9	5.1×10^9	7.2×10^9
128	3.4×10^{38}	2.6×10^{10}	8.2×10^{11}	2.6×10^{13}	8.2×10^{14}	2.6×10^{16}	8.3×10^{17}	2.6×10^{18}	1.4×10^{19}	2.2×10^{19}	3.1×10^{19}
256	1.2×10^{77}	4.8×10^{29}	1.5×10^{31}	4.8×10^{32}	1.5×10^{34}	4.8×10^{35}	1.5×10^{37}	4.8×10^{37}	2.6×10^{38}	4.0×10^{38}	5.7×10^{38}
384	3.9×10^{115}	8.9×10^{48}	2.8×10^{50}	8.9×10^{51}	2.8×10^{53}	8.9×10^{54}	2.8×10^{56}	8.9×10^{56}	4.8×10^{57}	7.4×10^{57}	1.0×10^{58}
512	1.3×10^{154}	1.6×10^{68}	5.2×10^{69}	1.6×10^{71}	5.2×10^{72}	1.6×10^{74}	5.2×10^{75}	1.6×10^{76}	8.8×10^{76}	1.4×10^{77}	1.9×10^{77}

MD5 feltörése

- CPU-k jelenleg is lassúak ezen feladatra
- Megoldás: GPU használata, mivel azonos számításokat kell elvégezni, sokszor.
- Nvidia GF 8800 ultra kártya másodpercenként 200 millió hash-t tud generálni.
- Ilyen sebesség mellett is 2 azonos bemenet találása legalább $5,75 \cdot 10^{12}$ év lenne
- A helyzet tovább romlott, hiszen szinte minden mai számítógép alkalmas a feladatra.

MD5 feltörése

- Amiért mégis lehetséges a dolog: ismétlődő mintát találtak a konstansokban, amelyek lépésenként alkalmazva vannak.
- 2^{21} hash szükséges csak 2 azonos bemenet találásához (2 097 152 próbálkozás csupán).
- További gond az úgynevezett szivárvány tábla (Rainbow table)
- Ez rengeteg gyakran használt jelszó MD5 értékét tartalmazza visszakereshetőség miatt.

SHA1

- Amerikai Nemzetbiztonsági Hivatal tervezte
- SHA: Secure Hash Algorithm
- Elődje az SHA0, amely széles körben sosem terjedt el, mivel matematikailag gyengének bizonyult.
- 160 bites algoritmus, szintén 512 bites blokkokban dolgozik

SHA1

- 2005-ben váltotta le az SHA2
- Váltás oka: létezik olyan algoritmus, amely segítségével 2^{80} próbálkozásnál kevesebbrel található két azonos bemenet.
- 2^{51} próbálkozással található azonos bemenet.
- Elméleti törés, hiszen 1 valódi ütközés találásának ideje: $8,69 \cdot 10^{35}$ év (200 millió/s sebesség mellett)

SHA Család további tagjai

Algoritmus	Kimenet hossz (bit)	Blokk méret (bit)	Max. üzenet hossz. (bit)	Szó méret (bit)	Körök száma	Műveletek
SHA-0						
SHA-1	160	512	$2^{64} - 1$	32	80	add, and, or, xor, rotate, mod
SHA-2 <i>SHA- 256/224</i>	256/224	512	$2^{64} - 1$	32	64	add, and, or, xor, shift, rotate, mod
<i>SHA- 512/384</i>	512/384	1024	$2^{128} - 1$	64	80	

Snowden óta

- Felmerül a kérdés, hogy tényleg olyan biztonságos-e a önmagában az SHA család, vagy ebben is van rejtett hiba ?
- Egyenlőre erről nincs információ, azonban jogos a félelem.
- Felmerülhet a kérdés, hogy lehetséges e kivédeni a rejtett hibákat egy hash rendszeren?

A válasz: Részben igen

- Több hash algoritmus egyidejű használata.
 - Ha két hash értéket tárolok, akkor nagyságrendekkel kisebb a valószínűsége annak, hogy találjak olyan bemeneti kombinációt, amely mindkét hash algoritmust kijátssza.
 - Ezzel a gond az, hogy több adatot kell tárolnom, vagy a jelszó hash hash-ét tárolom ☺ Ez a megoldás $n+1$ körben folytatható.

A válasz: Részben igen

- Egyedi inicializációs vektorok használata
 - Minden hash algoritmus rendelkezik egy alapszámmal, ami a belső működéséhez kell.
 - Ezeket egyedileg is megválaszthatom.
 - A probléma ezzel az, hogy nem biztos, hogy biztonságosabb lesz a rendszer tőle.
 - Ezért azt szokás csinálni, hogy az alapszámok maradnak, de módosítva lesznek egy véletlen szám értékkel.

Hamming Kódok

Hamming távolság

- Azt mutatja meg, hogy egy kódrendszer bármelyik kódszava legalább hány biten tér el a rendszer összes többi kódszavától.
- Tétel: Ha egy kódrendszer Hamming távolsága d , akkor az átvitel során $d-1$ hiba felismerhető, $d/2$ hiba esetén a hiba javítható is.
- Előző előadáson tárgyalt paritás bit bevezetése 1 - el növeli a rendszer Hamming távolságát.

Példa

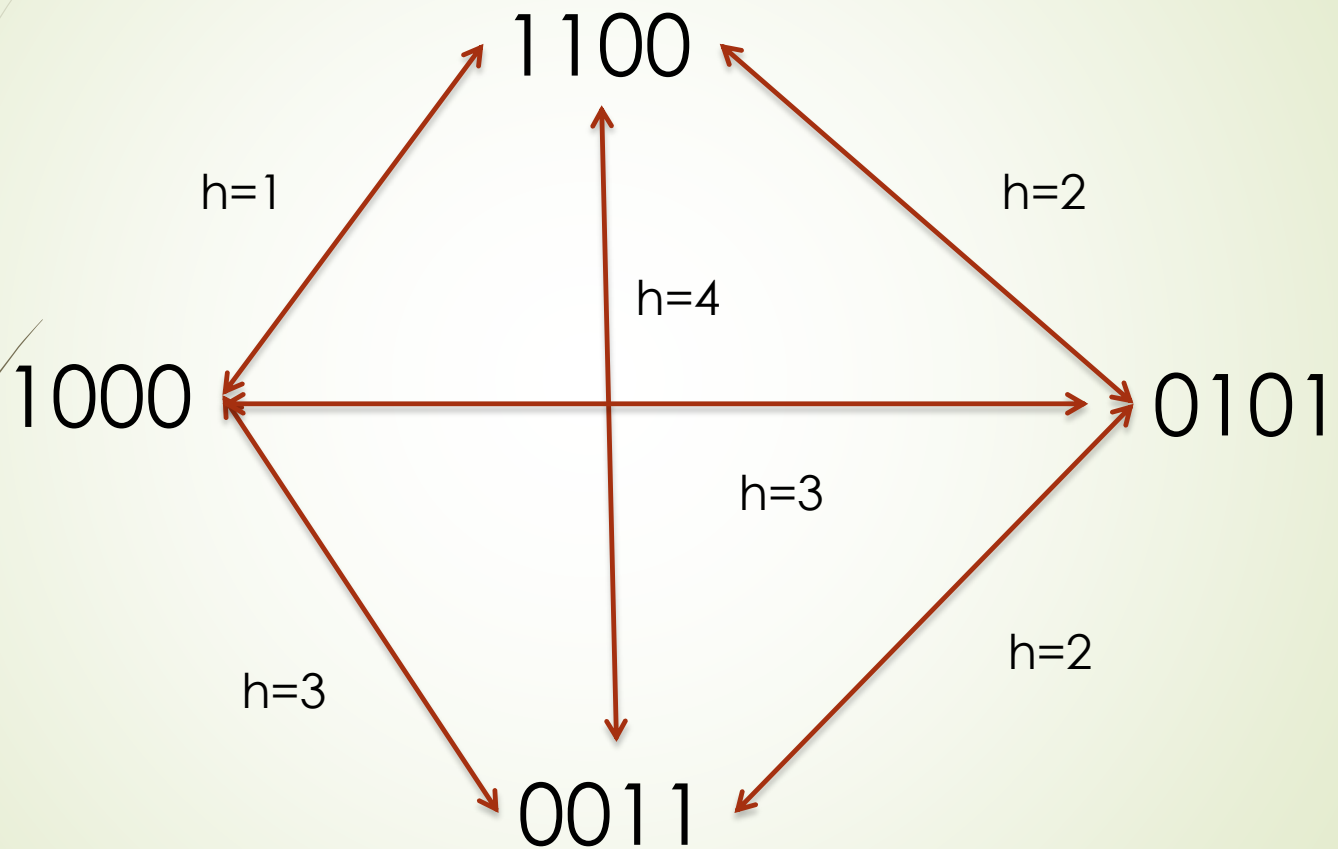
- Ha egy kódrendszer Hamming távolsága 5, akkor
 - Ha 1-2 bit hiba van, akkor azt a vevő javítani tudja
 - Ha 4 hibás bit van, akkor a vevő még azt is tudja érzékelni

Hamming távolság számítása

- ZH-ban várható ilyen feladat
- Minden kódszó összevetése a többivel és bit eltérések (d) számolása páronként.
- A bit eltérések minimuma lesz a rendszer Hamming távolsága (H_{\min}).

Példa

Hmin= 1

Hamming korlát

- Hibajavító kódok hatékonyságát mutatja meg.
- Az olyan kódrendszert, amely eléri a Hamming korlátot, tökéletes kódnak nevezzük.
- Hamming határ: $\sum_{i=0}^t \binom{n}{i} (q-1)^i \leq q^{n-k}$
 - a kód t hibát tud javítani
 - q : a kódábécé elemszáma (bináris esetben $q=2$)
 - k : az üzenetek hossza
 - n : a kódszavak hossza

Hamming Kódok

- Általánosított formái a Hamming(7,4) kódnak
- Richard Hamming, 1950
- Tökéletes kódok amelyek ezen algoritmusból származtatottak.

Hamming kódok használati területei

- Kitalálás idején lyukkártya információk védelmére használták.
- Manapság olyan rendszerek esetén alkalmazott, ahol az adat újraküldés menet közben nem megoldható.
 - Pl: Hang és videó stream-ek, Audio CD lejátszók és DVD lejátszók.

Hamming kódok használati területei

- ECC memóriák esetén is alkalmazott, amelyeket szerver gépekben szoktak alkalmazni.
- Erre a DRAM memória cellák működési elve miatt van szükség.
- Érdekességképpen: a DRAM memória felépítése miatt alkalmatlan arra, hogy az űrben mission critical rendszerben legyen alkalmazva.

Hamming Kódok

- Hamming feltételezése az volt, hogy létezik olyan kód, amelyben a hibaészlelő bitek elhelyezkedése olyan, hogy mindegyik bithiba jól megkülönböztethető.
- Ezáltal, ha tudjuk, hogy mi a hiba, akkor javítani tudjuk.

Általános algoritmus

- 1 hibát tud javítani az algoritmussal generált kód bármilyen hosszú kódszavak esetén.
- Speciális név: SECC – Single Error Correcting Code

Általános algoritmus

1. Bitek sorszámozása 1-től, LSB->MSB irányba
2. Bit sorszámok átalakítása bináris számmá
3. Azon sorszámok alatt szereplő bitek, amelyek 2 hatványai, paritás bitek lesznek
4. A többi bit adathordozó bit lesz.
5. A paritás bit jelölése mindegy, bár a páros = 1 jelölés a gyakorlatban egyszerűbb

Hamming kódok vizuálisan

Bitpozíció	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Kódolt bitek	p1	p2	d1	p4	d2	d3	d4	p8	d5	d6	d7	d8	d9	d10	d11	p16	d12	d13	d14	d15
Paritás bit fedése	p1	p2	p4	p8	p16															
	x		x		x		x		x		x		x		x		x		x	
		x	x			x	x			x	x			x	x			x	x	
				x	x	x	x					x	x	x	x					x
								x	x	x	x	x	x	x	x					
																x	x	x	x	x

Paritás bitek és adathosszak

Az alábbi táblázatban szereplő kódolási rendszerek mindegyike tökéletes kódot eredményez.

Paritás bitek	Összes bit	Adat bit	Név
2	3	1	Hamming(3,1)
3	7	4	Hamming(7,4)
4	15	11	Hamming(15,11)
5	31	26	Hamming(31,26)
m	$2^m - 1$	$2^m - m - 1$	Hamming($2^m - 1, 2^m - m - 1$)

Hamming(3,1)

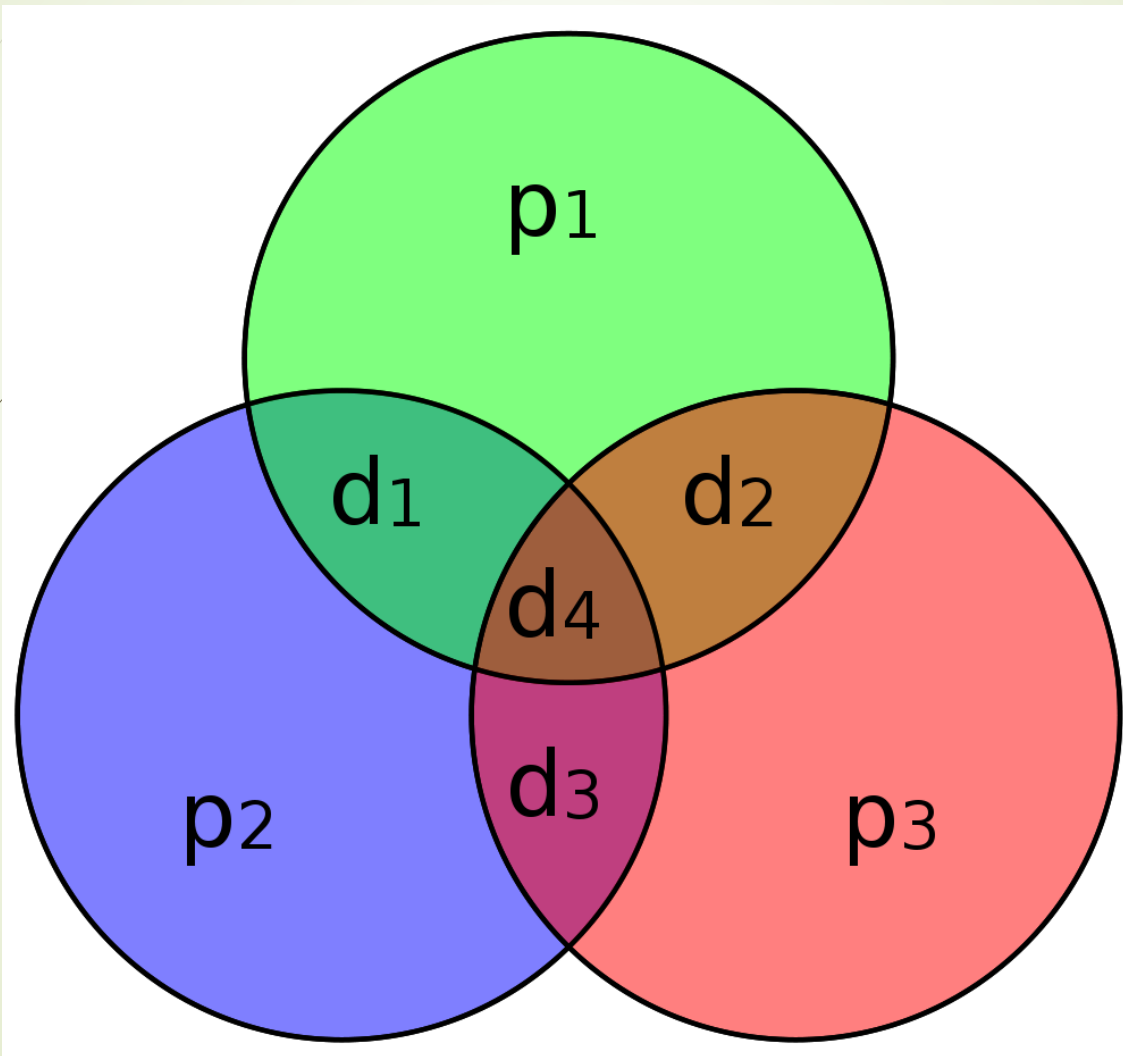
- 3x ismétlésű kódot eredményez.
- 3x tartalmazza az adatot, régen használták zajos csatornák esetén
- 1/3-ra csökkenti az adatátviteli sebességet, ma már nem használt.
- Példa:
 - Küldendő adat: 101
 - Küldött adat: 111 000 111

Hamming(7,4)

- Hamming kódok legáltalánosabban használt változata

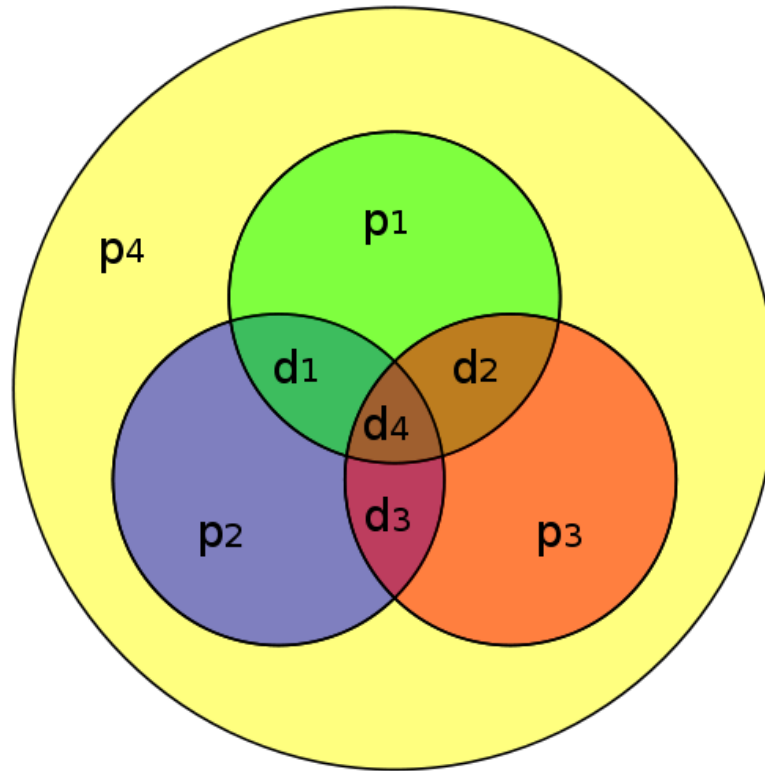
Bit #	1	2	3	4	5	6	7
Küldött bit	p_1	p_2	d_1	p_3	d_2	d_3	d_4
p_1	1	0	1	0	1	0	1
p_2	0	1	1	0	0	1	1
p_3	0	0	0	1	1	1	1

Hamming(7,4)

Bővített hamming kód

- Hamming(8,4)
- Egy extra paritási bittel bővített kód.
- Felépítés

Köszönöm a figyelmet